

Boží rodina

1J 5,1-3

Narodit se z Boha

Na víru v Krista se dá dívat ze různých úhlů: třeba vnějšího a vnitřního. Nejprve je tu pohled **vnější**. Při něm vidíme, že někdo Krista vyznává, přistupuje ke křtu, chodí do shromáždění, modlí se, zapojuje se do nějaké služby v církvi. To všechno je pozorovatelné zvenčí. Ovšem není to všechno. Kdyby tu bylo jen to vnější, pak by nešlo o nic jiného než o vnější nápodobu Krista, o lidské pěstování nějakého náboženství. A to by bylo málo. Ty vnější projevy víry musejí vycházet z **vnitřního** dění, které samo o sobě vidět není, ale přece z něj všechno vychází. A to je to, co píše Jan v našem dnešním textu: „*Každý, kdo věří, že Ježíš je Kristus, je zrozen z Boha...*“ Narodil se z Boha. To je to vnitřní, co nejde vidět, ani nahmatat a přece je to základ všeho. Bez toho je vše jenom lidským náboženstvím.

Co to znamená „narodit se z Boha“? Určitou analogii můžeme vidět v tom přirozeném narození z vlastní matky, ze svých rodičů. Jan o těch, kdo věří v Krista píše, že se narodili z Boha. To si člověk nezařídí sám. Tak jako si nezařídí, že se narodí svým rodičům. Aby člověk mohl získat život, musí být narozen někým jiným. Nemá život sám ze sebe. Má jej ze svých rodičů. I v duchovním smyslu to platí. Má život z Boha. Je to Boží dar. V životě dítěte koluje „krev“ jeho rodičů, je v něm obtisknuto něco z nich samých. I v Bibli k tomu najdeme jedno zajímavé místo; v Gn 5,3, kde se píše: „*Adam zplodil Šéma ke svému podobě, podle svého obrazu*“. A v něčem podobné je to u těch, kdo věří v Krista. Koluje v nich Boží život a je v nich obtisknut Boží obraz, dorůstají do Kristovy podoby.

Narodit se z Boha tedy znamená stát se Božím dítětem, mít podíl na Božím životě, mít Boží život v sobě. Pro ap. Jana je téma narození z Boha typické a významné. Používá pro ně ve svých spisech i další pojmenování jako „narodit se znovu“ či přesněji „shůry“ nebo „narodit se z vody a z Ducha (svatého)“ (tak Ježíš v rozhovoru s Nikodémem - J 3,3.7). Pojem „narodit se z Boha“ používá Jan také na více místech. Ve svém prvním listu dokonce hned 5x. Všechny tyto pojmy týkající se narození z Boha se snaží vyjádřit, že jde o něco nového, co není v lidské přirozenosti automaticky přítomno.

Mluvíme tedy zatím o myšlence nového narození nebo narození z Boha, jako o něčem, co není z lidských možností a sil. Lze být jen zrozen, ne se sám od sebe se narodit. Ovšem Jan nezamlčuje, že i když je nové narození cele darem Božím, přece se neděje nějak „o nás, bez nás“. Kdo je narozen z Boha? Ten, kdo věří, že Ježíš je Kristus, píše Jan. Stručně a zřetelně vystihl, že cesta k novému životu z Boha nevede jinudy než přes Ježíše, než přes důvěru v něho a odevzdání se mu. V tom je naopak zase rozdíl oproti tělesnému narození. O narození z lůna matky jsme nemohli nikterak rozhodnout. Pro narození z Boha se naopak člověk rozhodnout musí. Při narození z Boha se tedy potkává dvojí: Boží dar nového života, který si člověk sám nedá a dát nemůže a zároveň, ale i lidské rozhodnutí, zda tento přijme nebo odmítne; tedy zda v důvěře přijme nebo odmítne Ježíše jako svého Záchrance a Pána. To je tedy ten největší dar, který nám chce Pán Bůh dát: „*Každý, kdo věří, že Ježíš je Kristus, je zrozen z Boha.*“

Boží rodina

Ovšem Jan rozvádí tuto myšlenku ještě dál a ukazuje, že být narozen z Boha a stát se Božím dítětem, to není jen naše osobní záležitost. Není to jen něco mezi mnou a Bohem. Jan pokračuje: „*a kdo má rád otce, má rád i jeho dítě*“ (v. 1) (dosl. „ten, kdo má rád zploditele, má rád i zplozeného“). Není zřejmé, zda tím dítětem je míněn Pán Ježíš, ten vlastní a jedinečný Syn Boží, anebo ostatní křesťané, jako Boží děti. Vzhledem k tomu, co následuje se zdá, že tu Jan mluví spíše o dalších křesťanech. Tedy ve smyslu: Kdo miluje Boha jako Otce, má rád i jeho děti, tedy další křesťany. Jan tady představuje poměr k Bohu a ostatním křesťanům jako **rodinu**. A je to příměr přiléhavý. V Kristu získáváme kromě své tělesné rodiny také rodinu duchovní, kde je Bůh Otcem a my ostatní jeho dětmi. To by mělo být patrné i v pojetí křesťanského společenství. Křesťanský sbor jako rodina.

Jsme tu zase u dalšího typického Janova tématu, kterým je láska k bližnímu, k bratru. Pro Jana je vůbec charakteristické spojovat lásku k Bohu s láskou k druhým lidem. Většinou to popisuje tak: Jak se pozná, že někdo opravdu miluje Boha, že se z Boha narodil? Tak, že miluje své bratry. Např.: „*Milování, milujeme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná*“ (1J 4,7). Ve svém prvním listu se Jan častěji ptá podle čeho se pozná skutečný křesťan. Je to ten, kdo věří v Krista a poslouchá jeho přikázání, přičemž ta přikázání se shrnují do jednoho: milovat. Milovat Boha a svého bratra. Podle lásky se pozná nové narození, narození z Boha. Výrazným rysem křesťanství je, že učí vidět ve tváři bratra tvář samotného Krista. A kdo vidí v druhém tvář Kristovu,

podle toho k němu také přistupuje. Tak tedy jak se pozná, že je někdo narozen z Boha, narozen znovu? Tím nejsilnějším rozeznávacím znakem je láska k bratru. Kdo miluje Boha (narodil se z Boha), nechť se to ukáže ve vztahu k bratru.

Vrátíme-li se ale k našemu dnešnímu textu, uvidíme, že tady to Jan poněkud obrací. Většinou se ptá stylem: Jak poznám, že miluji Boha? A odpověď zní: Tak, že miluji svého bratra. Tady je to najednou naopak. Zde se ptá: Jak poznám, že miluji svého bratra? Tak, že miluji Boha a ctím jeho přikázání (víry a lásky). Jan to nechce zamotávat, nějak zacyklovat. Má to svou logiku. Je-li totiž základním rozpoznávacím znakem křesťana láska k bratru, pak je důležitá otázka, jak poznám, že skutečně svého bratra miluji. Odpověď je možná trochu nečekaná. Možná bychom čekali odpověď jako: podle míry času, který mu věnuji nebo podle pomoci, kterou mu poskytuji. Jan to ale říká takto: „*Podle toho poznáváme, že milujeme Boží děti, když milujeme Boha a jeho přikázání zachováváme*“ (v. 2).

Lásku k Bohu poznáme po lásce k bližnímu. Lásku k bližnímu poznáme po lásce k Bohu. Nemohu milovat Boha bez lásky k bližnímu. Ale ani nemohu vpravdě milovat bližního bez lásky k Bohu. Jan se snaží naznačit, že pravá blízkost člověka k člověku, křesťana ke křesťanu, vede přes Krista. Tam, kde se člověka dotkla Boží láska, nabývají jeho vztahy k druhým lidem nového rozměru. Vstupuje do nich totiž nový, nadpřirozený a řekněme to rovnou, Boží rozměr, který naše vztahy pozvedá na novou, vyšší úroveň. Kde se člověk setká s Boží láskou, kde se jí nechá oslovit a zastavit a kde do ní sám vstoupí, přijme ji, tam se stane něco nového. Spatříme i druhého člověka v novém světle. A nejen toho milého a příjemného.

Je jisté, že ani společenství věřících, o kterém zde mluví ap. Jan především, není společenstvím ideálním. Nebylo ani v dobách apoštolských, tak jak máme možnost do té situace nahlížet prostřednictvím apoštolských dopisů. Ovšem Jan má naději, že mezi Božími dětmi lze najít ještě něco navíc, co nezná tento svět. Nějaké nové síly a možnosti. Jan ukazuje, že cesta k bratru vede přes Krista, přes lásku k Bohu a přes úctu k jeho přikázání lásky. To je to nové, co nejde najít nikde jinde, než v evangeliu. Bez tohoto Božího rozměru bychom byli odkázáni jen na své přirozené síly a možnosti, na svou schopnost cítit či necítit k někomu sympatie. A to by bylo málo. V Kristu je možné učit se mít rád i ty, vůči nimž přirozené sympatie necítíme, učit se modlit se za druhého, přát mu dobro a ne zlo, nepřestat komunikovat, moci mu podat chléb a víno při večeři Páně, odpustit či za odpuštění poprosit, nebýt nesmiřitelný, nevyhýbat se.

Z jak jemného přediva bývá upředena síť našich vztahů v rodinách i v církvi, v té rodině Boží. Ovšem, kdo jiný by zde měl mít ono „něco navíc“, něco, co uzdravuje, obnovuje a napřimuje, než křesťané. A tím „něčím navíc“ je Boží láska zjevená nám lidem v Kristu. Pokud si nás ona bere do své moci, pokud je tu ono „nové narození z Boha“, přistoupí k nám ještě jiné nové síly, které nejsou z člověka. Kdo miluje Boha, kdo se bytostně setkal s jeho láskou, kdo se z Boha narodil, nemůže více hledět na druhé stejnými očima jako dřív.

Závěr

Tak tedy dvě důležité věci si odnášíme z dnešního textu Janova listu:

1) Díky víře v Ježíše Krista se Bůh stává naším Otcem. Ježíš nás přivádí k Bohu jako Otci. Když Kristu začneme důvěřovat a svěříme se do jeho rukou, začíná v nás působit Boží život, stáváme se Božími dětmi, Bůh nás přijímá jako milující Otec. Narodili jsme se znovu, narodili jsme se z Boha.

2) To ovšem znamená také narodit se do rodiny Božích dětí. Otec Bůh nemá za své děti jen nás. Nemáme Boha pouze privátně sami pro sebe. Bůh nás uvádí do společenství věřících, do rodiny křesťanů. A to je pro nás pozváním i výzvou, zakusit něco nového, co není jen z lidských možností. Přes lásku k Bohu, přes lásku Boží, se dostávám ke svému bratru a sestře docela novým způsobem. Naše vztahy obohatí a prohloubí přítomnost Krista.

Díky za Boží přijetí, za narození z Boha. Díky za jeho lásku, která převyšuje všechny nám známé a dostupné šíře i hloubky i naše lidské možnosti. AMEN